

Maja Polić

KULTURNO I ZNANSTVENO-ORGANIZACIJSKO DJELOVANJE MR. SC. DARKA DEKOVIĆA

Maja Polić, prof.
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Zavod za povijesne i društvene znanosti u Rijeci
Gjуре Ružićа 5, HR—51000 Rijeka
polic@hazu.hr

UDK 001-05 Deković, D.
Pregledni rad
Primljeno: 13. 10. 2008.
Prihvaćeno: 18. 2. 2009.

Godine 2008. preminuli mr. sc. Darko Deković, asistent Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci, s Područnom jedinicom u Puli, jedan je od prepoznatljivih i značajnih pojedinaca kulturnoga i znanstveno-stručnoga života Grada Rijeke te širih prostora riječkoga prstena. U članku ističemo njegovo bogato djelovanje u riječkome ogranku Matice hrvatske, gdje je niz godina bio predsjednik te urednik časopisa Dometi i posebnih knjižnih izdanja. Mr. Deković organizirao je i brojne znanstvene skupove, predavanja i tribine, na kojima se razmatrala i tekuća problematika, a tu su i dobrotvorne akcije te izložbe. Uz ostalo, ističemo i njegovo predsjednikovanje Odborom za kulturu i tehničku kulturu Grada Kastva, gdje je također ostavio zamjetan trag.

Ključne riječi: *Darko Deković; Ogranak Matice hrvatske Rijeka; Dometi; Odbor za kulturu i tehničku kulturu Grada Kastva; urednik; organizator*

Mr. sc. Darko Deković zasigurno je jedan od prepoznatljivih i značajnih pojedinaca Grada Rijeke koji je ostavio nezaobilazan trag u okviru bogatoga gradskog društvenog sadržaja i posebnosti. Govoriti o njegovu kulturnome i znanstveno-organizacijskom djelovanju svakako zahtijeva mnogo više prostora no što nam dozvoljava ovaj napis, pa ćemo ukazati samo na temeljne elemente.¹

Započinjemo s riječkim Ogrankom Matice hrvatske, o čijoj povijesti doznajemo

¹ O navedenoj djelatnosti mr. sc. D. Dekovića više podataka nalazimo u godišnjim izvještajima Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU – gdje je bio zaposlen od 1. ožujka 2004. – tiskanima u Ljetopisima HAZU. Usp. *Zavod za povijesne i društvene znanosti – Rijeka*, Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 2004., 108, Zagreb, 2005., str. 284-289; Isto, (...) za 2005. godinu, 109, 2006., str. 279-286; Isto, (...) za 2006. godinu, 110, 2007., str. 327-334; Isto, (...) za 2007. godinu, 111, 2008., str. 289-295.

i na temelju nekoliko njegovih javnih nastupa i zapisa.² Od svojega osnutka u tadašnjoj Rijeci 1846. godine, u to doba grada uz desnu obalu potoka Rječine, kroz cijelo XIX. st. Matica je, uz riječku Čitaonicu i gimnaziju, bila rijetki izvor hrvatstva toga grada. Ta se uloga nastavila i u XX. stoljeću, da bi doživjela udar u međuraću, u doba pripadanja Rijeke Kr. Italiji.³ Nakon Drugoga svjetskog rata rad je obnovljen 1952. u obliku Pododbora.⁴ Ovdje ističemo pokretanje časopisa *Dometi* na čelu s književnikom Zvanom Črnjom, jer će kasnije taj časopis biti jedna od važnijih preokupacija mr. sc. Dekovića.⁵ Tih su godina u Matici djelovali i veliki uglednici kao što su Zvane Črnja, Vanda Ekl, Branko Fučić, kao i današnji akademici Petar Strčić i Nedjeljko Fabio.⁶ Koncem 60-ih i početkom 70-ih godina u Matici se dogodila i jedna osobitost: pristupili su joj brojni mladih ljudi, uglavnom članovi katoličkog pokreta pod imenom *Synaxis*,⁷ koji ih je poticao na aktivnost na kulturnome, ali i političkom polju.⁸ Tih je stotinjak članova, većinom studenata koji su vodili i riječku

² Riječ je o izlaganju na svečanosti u povodu 150. obljetnice djelovanja i 120. obljetnice osnutka Povjerenstva Matice hrvatske u Rijeci te nekolicine objavljenih članaka. Tako je u povodu 10. godišnjice predsjednikovanja u matičinoj ediciji *Vijenac* objavio članak o povijesti Matice u Rijeci, što je, do sada, najcjelovitiji nama poznati prilog na tu temu. Vezano uz njezine početke i prva desetljeća djelovanja u tadašnjoj Rijeci, saznajemo da je Matica osnovana 1846., dakle četiri godine nakon njezina osnutka u Zagrebu. Kao njezin član utemeljitelj javlja se Anton Mažuranić, u to doba ravnatelj gimnazije u Rijeci, inače brat bana pučanina Ivana Mažuranića. Deković navodi kako postoje podaci da je prvonačelom utemeljiteljem postao još 1842. godine. Jedan od njezinih utemeljitelja bio je i tadašnji veliki bilježnik u Rijeci, hrvatski političar Ante Starčević, i to 1854. godine. (Starčević je nekoliko godina bio tajnik Matice hrvatske u Zagrebu.) U okviru Matice Bakranin Adolf Veber Tkalčević započeo je 1861. publicirati časopis *Neven*. Također, neki od riječkih članova bili su preplaćeni na Matičin časopis *Književnik*, ediran od 1864. do 1866. godine. To su, primjerice, Antun Kazali, Ivan Fiamin i Šime Ljubić. I već 1877. Matica u Rijeci bilježi šezdeset članova, a broj se u idućim godinama povećavao. Darko DEKOVIĆ, *Matica hrvatska Rijeka. Ima li budućnosti?*, *Vijenac*, 175, Zagreb, 16. studenoga 2000.

³ Isto.

⁴ Pet godina kasnije, 1957., počinje izdavati *Riječku reviju* (prestaje izlaziti 1966.) te kalendar *Jurina i Franina. Povijest Rijeke*, Rijeka, 1988., str. 435.

⁵ Na godišnjoj skupštini Pododbora 1967. donesena je odluka o pokretanju časopisa *Dometi*. Velid ĐEKIĆ, *Bibliografija časopisa Dometi 1968. – 1982.*, Rijeka, 1984., str. 14. Prvi broj edicije tiskan je 1. lipnja 1968. Također, donesena je odluka o osnutku biblioteke *Dometi* i *Zavičajne biblioteke. Povijest Rijeke*, n. dj., str. 435.

⁶ Iva PLEŠE, *Matičari umjesto oficira*, *Vijenac*, 108, Zagreb, 26. veljače 1998.

⁷ *Synaxis* je grčka riječ, sa značenjem sastanka, a dolaskom kršćanstva dobiva značenje euharistijskoga sastanka, odnosno zbora kršćana u zajedničkome lomljenju kruha. Darko DUKOVSKI, *Istra i Rijeka u Hrvatskome proljeću*, Zagreb, 2007., str. 225. O tome: Vladimir ŽMAK, *Synaxis, pretjerani iskorak ili propuštena šansa u pokoncilskoj obnovi Crkve u Rijeci*, *Riječki teološki časopis*, XIV, 2 (28), Rijeka, 2006., str. 469-482; Darko DEKOVIĆ, *Synaxis I. – 25. obljetnica, Dometi*, 12, Rijeka, 1995., str. 103.

⁸ Prema odlukama središnjice, riječki je Pododbor postao Ogranak Matice hrvatske – Rijeka, a na godišnjoj skupštini koju je vodio akademik Ljudevit Jonke i uz nazočnost niza riječkih kulturnih i političkih djelatnika 24. veljače 1971. izabran je novi Upravni odbor; predsjednikom je postao Vinko Tadejević,

granu studentskog pokreta, organiziralo Klub sveučilištaraca Matice hrvatske.⁹ Mr. Deković bio je prvi i jedini predsjednik toga kluba, koji je, poput Matice, uskoro morao prestati s djelovanjem. Naime, nakon ocjene središnjih vlasti da se u Ogranku vodila nacionalistička hrvatska aktivnost, u siječnju 1972. donesena je odluka o prestanku rada.¹⁰ Težu je sudbinu morao dijeliti i naš kolega, kao i mnogi drugi u doba zatiranja Hrvatskoga proljeća.¹¹

Koncem 1989., nakon obnoviteljske sjednice Upravnoga odbora središnjice Matice u Zagrebu, obnovljen je i riječki Ogranak.¹² Deković postaje njegovim predsjednikom te pročelnikom Filološkoga razreda Ogranka; povremeno je obavljao i pročelništvo u Razredu za književnost.¹³ Od tada možemo intenzivnije pratiti njegovo kulturno i znanstveno-organizacijsko djelovanje, koje je impozantno i po sadržaju i po dosezima. Intencija D. Dekovića da se rad Ogranka Matice nesmetano odvija ogledala se i u činjenici da su se njezini članovi, u nedostatku potrebnih financijskih sredstava za iznajmljivanje adekvatnih prostorija, neko vrijeme sastajali upravo u njegovu privatnome stanu.¹⁴

Od djelatnosti Ogranka ističemo izdavačku – uz časopis *Dometi* tiskaju se i knjige, pa ih je od 1990. do sada objavljeno dvadesetak, od kojih su neke bile i nagrađivane. D. Deković 1997. postaje glavnim urednikom *Dometa*,¹⁵ no već dvije godine ranije spominje se kao v. d. glavnoga urednika.¹⁶ Pod njegovom uredničkom palicom ta je publikacija održala visoku znanstvenu i stručnu razinu, okupivši brojne znanstvenike različitih interesa s različitih područja, ponajviše filologije i književnoga

potpredsjednicima Đuro Rošić i Berislav Lukić, tajnikom Nikola Crnković, dok je gospodarskim tajnikom postao pomorski kapetan Stjepo Rudenjak. D. Deković, *Ima li budućnosti?*, n. dj. O situaciji u Rijeci 1971. vidi: *Povijest Rijeke*, n. dj., str. 435 i dalje.

⁹ I. Pleše, n. dj. Usp. D. Dukovski, n. dj., str. 225 i dalje.

¹⁰ To se zbilo na sjednici Odbora 17. siječnja 1972. godine, kojom je predsjedao Đuro Rošić. *Povijest Rijeke*, n. dj., str. 435.

¹¹ O tome više D. Dukovski, n. dj.

¹² Kada su se nakon obnoviteljske sjednice Upravnoga odbora središnjice Matice u Zagrebu počeli obnavljati ogranci. Poticaj za njegovo obnavljanje u Rijeci dao je predsjednik V. Tadejević i tajnik N. Crnković; 20. prosinca 1989. sastala se većina članova posljednjega Upravnog odbora na dogovor o obnovi ogranka MH u Rijeci. Iduće godine, 29. listopada 1990., održana je obnoviteljska skupština Ogranka; izabrano je novo vodstvo, a postavljeni su temelji njezina današnjega unutarnjeg ustroja. Ustrojbenim pravilima i Poslovníkom utvrđena su upravna tijela Matice, njezini znanstveni razredi, odbori i ostale djelatnosti.

¹³ Goran CRNKOVIĆ, *Bilješka o piscu*, Zapisnik misni Kaptola riečkoga, Rijeka, 2005., str. 403.

¹⁴ Matica je nakon toga djelovala u stranačkome domu u Ciottinoj ulici, a danas koristi potkrovlje Filodrammatice na Korzu, I. Pleše, *Matičari*, n. dj.

¹⁵ *Dometi*, 1-6, Rijeka, 1997.

¹⁶ Isto, 1-6, Rijeka, 1995. Kao dogovorni urednik naveden je u *Dometima*, 7-12, Rijeka, 1995.

stvaralaštva. Tu je i mnoštvo kvalitetnih povijesnih priloga, vezanih za lokalnu ili, pak, nacionalnu povijest. Tako je, primjerice, govor i o pogibiji Zrinskoga i Frankopana, Hrvatskome katoličkom pokretu i južnoslavenskoj politici (1912. – 1928.),¹⁷ crkvenim i političkim promjenama i zbivanjima u Istri 1945. – 1947. godine¹⁸ itd. Ima i tekstova o značajnim te zaslužnim pojedincima – o Bernardinu Nikoli Škrivaniću, Ivanu Kostrenčiću, Ljudevitu Jonkeu,¹⁹ Erazmu Barčiću,²⁰ Tomislavu Šagi-Buniću,²¹ Ivi Žuveli,²² Vladi Gotovcu,²³ Anti Ciligi,²⁴ Ivanu Črnčiću.²⁵ Tu su i članci iz pomoćnih povijesnih znanosti – onomastike, toponimije, a napose je zanimljiv članak *Riječke kulturne i vjerske ustanove i udruge o riječkom grbu*. Govor je i o geografiji, povijesti umjetnosti, iseljeništvu, svjedočanstvima, a tu su i bibliografije. Od aktualne problematike izdvajamo: *Energija budućnosti – uskoro te Prenamjena prostora bakarske koksare*. Prostor je dan i raznim udrugama i društvima.²⁶ Cjeline pojedinih godišta bile su posvećene, primjerice, obljetnicama – *akademika Eduarda Hercigonje*,²⁷ *svetišta Gospe Lurdske u Rijeci*,²⁸ a napose jezičnim pitanjima; tako, *Hrvatskome pravopisu 1892-2002*²⁹ i *Hrvatskome jeziku na pragu XXI. stoljeća*,³⁰ koja su okupila brojne ugledne domaće filologe. Prostor je dan i *Suvremenoj hrvatskoj drami u osamdesetim i devedesetim godinama*.³¹ Dio je, svakako, posvećen znanstvenoistraživačkoj preokupaciji mr. Dekovića – *glagoljci*,

¹⁷ Zlatko MATIJEVIĆ, *Hrvatski katolički pokret i južnoslavenska politika (1912.-1928.)*, isto, 7-12, Rijeka, 1999.

¹⁸ Ivan GRAH, *Crkvene i političke promjene i zbivanja u Istri 1945.-1947. godine*, isto, 7-12, Rijeka, 1997.

¹⁹ Zdravko JELENOVIĆ, *Povodom 90. obljetnice rođenja profesora Ljudevita Jonkea*, isto, 7-12.

²⁰ Irvin LUKEŽIĆ, *Erazmo pl. Barčić*, isto, 7-12, Rijeka, 1999.

²¹ Zelenko Tomislav TENŠEK, *U spomen Tomislavu Šagi-Buniću*, isto, 7-12, Rijeka, 1999.

²² Vinko KANDŽIJA, *Professor emeritus Ivo Žuvela*, isto, 1-4, Zagreb, 2002.

²³ Darko DEKOVIĆ, *Povodom smrti Vlade Gotovca*, isto, 1-4, Rijeka, 2000.

²⁴ Ninoslav MOGOROVIĆ, *Dr. Ante Ciliga*, isto, 7-12, Rijeka, 1997.

²⁵ Zdravko JELENOVIĆ, *Povodom stote obljetnice smrti dr. Ivana Črnčića*, isto, 7-12.

²⁶ Ivan ŠURAN, *O udruzi "dr. Ante Ciliga"*, isto, 1-6, Rijeka, 1998.

²⁷ Riječ je o broju 7-12, iz 1999. godine. O akd. Hercigonji pisali su: Stjepan DAMJANOVIĆ, *Eduard Hercigonja-znanstvenik i profesor*; Dunja FALIŠEVAC, *Eduard Hercigonja kao književni povjestničar*; Anica NAZOR, *Akademik Eduard Hercigonja i Staroslavenski zavod*; Milan MIHALJEVIĆ, *Novootkriveni glagoljčni fragmenti u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka*; Mateo ŽAGAR, *Hrvatskoglagoljske ligature XII. i XIII. stoljeća*; Josip BRATULIĆ, *Hercigonjino viđenje hrvatske srednjoojekoovne književnosti*; Lujo MARGETIĆ, *Hrvati, glagoljica i slavenski apostoli* i Darko DEKOVIĆ, *Dva kasna glagoljčna zapisa iz Kukljice*.

²⁸ *Uoči 95. obljetnice svetišta Gospe Lurdske u Rijeci, Prigodno slovo oca Bernardina Škrivanića*, isto, 1-6, Rijeka, 1998.

²⁹ Časopis (1-4, Rijeka, 2002.) 31. svibnja 2004. u palači Matice hrvatske u Zagrebu predstavili su Stjepan Babić, Josip Silić, Ivo Pranjković, Sanda Ham, Nataša Bašić i Darko Deković.

³⁰ *Domesti*, 1-4, Rijeka, 2001.

³¹ *Isto*, 2000.

od kojih ističemo članke o novopronađenim spomenicima: Svetokrižkome odlomku u Rijeci, Glagoljičnoj nabavnici iz Bakra, Glagoljičnome natpisu iz Dragozetića na Cresu itd.³² Jedan od brojeva u cijelosti je posvećen povjesničaru Nikoli Crnkoviću i njegovu djelu,³³ dok posljednje godišće donosi uvid u ostavštinu kostrenske obitelji Stipanović.

Od znanstvenih skupova koje je mr. Deković organizirao ovdje ističem trodnevni, međunarodni, posvećen B. N. Škrivaniću 1996., u suorganizaciji s Hrvatskom kapucinskom provincijom, a pod pokroviteljstvom HAZU (iduće je godine tiskan zbornik od gotovo 450 stranica). U listopadu 2004. Matica, zajedno s Riječkom nadbiskupijom i Sveučilištem, a pod pokroviteljstvom HAZU, priredila je četverodnevni međunarodni znanstveni skup *Latinitet u Europi, s posebnim osvrtom na hrvatski latinitet nekad i danas*. U počasnome Odboru skupa našli su se ministri znanosti i kulture, predsjednik HAZU, riječki nadbiskup i metropolit te predsjednik Matice hrvatske (2006. tiskan je zbornik radova).³⁴ Uz stručnu potporu i u skladu s programom Matičina Odjela za nacionalnu tehnologiju i u suradnji s Hrvatskim vodama, u povodu Svjetskoga dana vode, pod pokroviteljstvom triju ministarstava,³⁵ uz potporu Grada Rijeke, Primorsko-goranske županije i Državnoga arhiva u Rijeci, Matica je priredila znanstveni skup *Voda – hrvatsko blago*.³⁶

Ogranak je izdao i brojne znanstvene i stručne knjige – pravne, teološke, jezikoslovne, glazbene i likovne tematike, a samostalno ili u suorganizaciji javnosti je predstavio i više desetaka knjiga. Ovdje nabrajamo samo neke, npr., Radojica F. Barbalić, Ivo Marendić, *Onput kad smo partili/Zapisi o posljednjim kvarnerskim jedrenjacima*, koja je dobila Nagradu Matice hrvatske *Ivan Kukuljević Sakcinski* kao najbolje djelo ogranaka Matice hrvatske objavljeno u 2004;³⁷ Darko Deković, *Zapisnik misni kaptola riečkoga/Istraživanja o riječkome glagoljaškome krugu*,³⁸ Davorin Domazet Lošo,

³² Riječ je o člancima objavljenima u *Dometima*, 1-4, Rijeka, 2003.

³³ *Dometi*, 7-12, Rijeka, 1998.

³⁴ Zbornik je predstavljen 14. prosinca 2006. u palači Matice hrvatske u Zagrebu; predstavljači su bili Vladimir Vratović, Tamara Tvrković, Darko Deković i Igor Zidić.

³⁵ Riječ je o Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva te Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka.

³⁶ Skup je održan u Rijeci 22. ožujka 2006., s popratnim sadržajima: sajmom *Hrvatske pitke i ljekovite vode*, izložbom fotografija na temu vode, predstavljanjem prigodnih izdanja knjiga Matice hrvatske i drugih nakladnika, prikazivanjem hrvatskih dokumentarnih filmova o vodama, obilaskom tehnoloških postrojenja skrbi o vodama u Rijeci i okolici, prigodnim koncertima.

³⁷ Knjigu su u Lovranu 1. srpnja 2005. predstavili Razred za more Ogranak Matice hrvatske u Rijeci i Općina Lovran u galeriji Laurus. O samome djelu i njegovim piscima govorili su Darko Deković, Goran Crnković, Josip Vicelja i Igor Stipanović.

³⁸ Knjigu su 1. lipnja 2005. u dvorani Filodramatike predstavili prof. dr. Mateo Žagar s Katedre za sta-

Hrvatska i veliko ratište;³⁹ Silvana Vranić, *Govori sjeverozapadnoga makrosustava na otoku Pagu*;⁴⁰ Stjepan Damjanović, *Slovo iskona (Staroslavenska/starohrvatska čitanka)*;⁴¹ Stanislav Gilić, *Rječnik bilja*;⁴² Ljubo Stipišić Delmata, *Verdi na način klapskoga pjevanja*.⁴³ Tu je i suvremena tematika, primjerice, *Intelektualni izazov tehnologije samouništenja/Intellectual challenge of self – destruction technology* i *Humana ekologija*.⁴⁴ Izdvojamo i zbirku pjesama, *Tišina srca*, tiskanu glagoljičkim pismom na platnu te knjigu Nele Eržišnik *Moja tri života*.⁴⁵

Riječka je Matica inicirala i više tribina na kojima je predavač bio i D. Deković, brojna znanstvena predavanja, okrugle stolove,⁴⁶ "razgovore četvrtkom",⁴⁷ u sklopu kojih je bilo riječi i o aktualnim problemima. Održano je i nekoliko dobrotvornih akcija,⁴⁸ mnogo izložaba, npr., *Ukrajina u riječi, slici i glazbi, Glagoljica u primije-*

roslavenski jezik i hrvatsko glagoljaštvo Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, prof. dr. Agneza Szabo iz Muzeja grada Zagreba, dr. sc. Franjo Velčić, svećenik Krčke biskupije, i prof. dr. Stella Fatović-Ferenčić iz Zavoda za povijest medicinskih znanosti HAZU.

- ³⁹ Knjiga D. Domazeta predstavljena je 28. travnja 2003., u organizaciji Matice hrvatske Rijeka i Rab, te Hrvatskoga časničkog zbora u Velikoj vijećnici Grada Raba; promotori su bili Željko Peran, prof. dr. Ivan Bekavac i Darko Deković. Sljedećega je dana predstavljena u Maloj koncertnoj dvorani Spomen-doma u Pazinu u organizaciji Ogranaka Matice hrvatske Rijeka i Pazin te Hrvatskoga časničkog zbora.
- ⁴⁰ Predstavljanje knjige 30. ožujka 2003. organizirali su ogranci Matice hrvatske iz Rijeke i Paga, u suradnji s Filozofskim fakultetom u Rijeci. O knjizi su govorili mr. sc. Sanja Zubčić, prof. dr. Iva Lukežić s Filozofskoga fakulteta u Rijeci, prof. dr. Marija Turk i Darko Deković.
- ⁴¹ U predstavljanju knjige 4. veljače 2003. u Mramornoj dvorani Pomorskoga i povijesnoga muzeja, u Matičinoj organizaciji, sudjelovali su akademik Josip Bratulić, prof. dr. sc. Milan Mihaljević i Darko Deković.
- ⁴² Rječnik, koji ima više od šesto i pedeset stranica, 25. siječnja 2005. predstavili su prof. dr. sc. Ivan Šugar, Stanislav Gilić, autor i izdavač, te suizdavač Erebia Gorana.
- ⁴³ U travnju 2003. u Hrvatskoj čitaonici na Trsatu riječka Matica organizirala je *Glazbenu tribinu Ogranka Matice hrvatske Rijeka*, na kojoj su predstavljena notna izdanja poznatoga splitskog skladatelja Ljube Stipišića Delmate *Verdi na način klapskog pjevanja* i *Napjevi Istre i Hrvatskoga primorja u obradama za klapsko pjevanje a capella*. Djela su predstavili Andrea Cvitan, Borka Jovančević, Darko Deković i sam autor.
- ⁴⁴ Na predstavljanju knjige 1. siječnja 2003. govorili su Dražen Domandžić, Ivo Rendić-Miočević, vlč. Petar Tomašić i Darko Deković.
- ⁴⁵ Knjiga sjećanja Nele Eržišnik *Moja tri života* predstavljena je u Delnicama 22. veljače 2003. u organizaciji Matice hrvatske Rijeka i Delnice. Knjigu i autoricu predstavili su Nives Marijanović, predsjednica Ogranka Matice hrvatske Delnice, Darko Deković i prof. Ivan Kvesić, tajnik delničkoga ogranka.
- ⁴⁶ Dana 12. svibnja 2005. održan je okrugli stol "Književno i političko djelovanje Eugena Kumičića".
- ⁴⁷ Primjerice, 31. ožujka 2005 održani su "Razgovori četvrtkom", na temu: Izjava o stanju hrvatske kulture i nacije.
- ⁴⁸ U studenome 2005. Ogranak Matice sudjelovao je u Dobrotvornoj akciji "Ignorirati nasilje u obitelji znači odobravati ga", u prigodi Međunarodnoga dana protiv nasilja u obitelji, a pod pokroviteljstvom Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a 10. studenoga 2004. u dobro-

njenoj umjetnosti te niz pjesničkih večeri. Sam je D. Deković režirao dramu Romana Karlovića *Uličarka s kamelijama*.⁴⁹

Važno je istaknuti da je u Rijeci, kao gradu i mađarske i talijanske kulture kroz povijest, D. Deković uspio ostvariti suradnju s predstavnicima talijanske nacionalne manjine.⁵⁰ Tako je tiskan *Botanički put po Istri, Kvarnerskim otocima i Dalmaciji* Josipa Hosta u dvojezičnome talijansko-hrvatskom izdanju.⁵¹

Zasluga predsjednika Dekovića jest i poticaj aktivnosti akademskoj mladeži riječke Matice, koja se uključila u kulturni život grada, pa je organizirala nekoliko umjetničkih večeri, tribina, predstavljanja knjiga, glazbenih večeri.⁵²

Odlukom gradskoga vijeća Grada Kastva od lipnja 2005. D. Deković postao je predsjednik Odbora za kulturu i tehničku kulturu, savjetodavnoga tijela Grada Kastva.⁵³ Samo od prve sjednice 1. kolovoza 2005. do svibnja ove godine Odbor je održao trideset i četiri sastanka. Već i to pokazuje da se Odbor ozbiljno prihvatio svojega zadatka, a potkrjepu dobivamo iz sadržajno opsežnih i veoma detaljnih zapisnika. Kao prioritete za razvoj kastavske kulture mr. Deković je istaknuo djelatnosti i projekte kojima se promiču kulturne vrijednosti i baština Kastva te njegove bliže okolice. Kao primjer naveo je skladatelje našega kraja, poput Ivana Matetića Ronjgova, Slavka Zlatića, Dušana Prašelja, Vjekoslava Gržinića, koji se bogatstvom i kvalitetom svojega stvaralaštva mogu nositi s poznatim svjetskim skladateljima. U isto su vrijeme glazbenim motivima (istarska ljestvica i sl.) vrhunski promicatelji karakterističnoga domaćeg glazbenog sadržaja.⁵⁴ Poticano je i rješavanje gorućih pitanja – prostori je kastavske knjižnice i osamostaljivanja njezine djelatnosti, inicirano je izvođenje Prašeljeve Staroslavenske mise, skladane u tonalitetu istarske ljestvice; Kastav je za to, istaknuto je, najpogodniji, s obzirom na to da je tamošnja župa od pamtivijeka hrvatsko-glagoljaška, odnosno u njoj se od davnina misilo staroslavenski.⁵⁵ Odbor se očitovao i o manifestacijama karakterističnima za Kastav i njegovu okolicu, koje su

tvornoj akciji *Hvala ti, moj dobri anđele*, koju provodi Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida; namjera je bila upozoriti hrvatsku javnost na problematiku osoba s invaliditetom.

⁴⁹ I. Pleše, n. dj.

⁵⁰ Za vrijeme Domovinskoga rata Deković je bio u delegaciji koja je gostovala u talijanskome gradu Trevisu. Primili su je gradonačelnik i nadbiskup, a održana je i misa za Hrvatsku. Više od pet sati pred prepunim gledalištem treviškoga kazališta Aurora delegacija je govorila o Hrvatskoj.

⁵¹ Knjiga je tiskana u Rijeci 1993. godine.

⁵² I. Pleše, n. dj.

⁵³ *Zapisnik s prve, ustrojbene sjednice Odbora za kulturu i tehničku kulturu održane 1. kolovoza 2005., u prostorijama Uprave Grada Kastva s početkom u 19,00 sati.*

⁵⁴ Isto.

⁵⁵ Isto.

dio njegova prepoznatljivoga kulturnog identiteta, poglavito onoga pučkog, pa tako i o čuvenoj manifestaciji "Beloj nedeji", jednoj od najvećih godišnjih zbivanja po kojemu je Kastav od davnine nadaleko poznat.⁵⁶ Taj stoljetni kastavski sajmeni pothvat i danas je živi etnološki spomenik, te ga, prema Odboru, upravo kao takvoga treba posebno njegovati u njegovu izvornom obliku i čuvati od sve većih natruha i prodora potrošačkoga "skorojevićevskoga" mentaliteta i od poplave podilaženja onim kulturnim navikama koje nisu kastavske i koje prijete da lijepi višestoljetni običaj izgubi svoj izvorni značaj.⁵⁷ Ideja je bila da u te svečarske dane, kao dopuna manifestacija, u župnoj crkvi ostavi i neki tradicionalni sadržaj, poput služenja glagoljaške mise i sl. U nekoliko je navrata mr. Deković apelirao da se više pozornosti posveti održavanju i zaštiti materijalnih spomenika.⁵⁸ Na njegov poticaj odbornici su analizirali djelatnost svake kastavske udruge i društva, muzejske postavke kastavske zbirke i sl. s krajnjim ciljem podizanja kvalitete njihove djelatnosti.⁵⁹ Zapisnici svjedoče i o primjedbama koje su upućivane nekim organizacijskim odborima ili tijelima, prije svega zbog zapostavljanja umjetničkih glazbenih dosega stvaralaca kastavskoga i istarsko-kvarnerskoga područja, kao i zbog toga što nije priređena ni jedna književna večer ili susret s domaćim, lokalnim književnikom. "Jer, ako domaćoj publici, i onoj stranoj ne budemo ponudili naše vrhunске kulturne proizvode, stranci i svijet, a ponekad i mi sami, nećemo za njih niti znati", isticao je mr. Deković.⁶⁰

Veliki broj uglednih znanstvenika koji su se spremno odazvali njegovu pozivu na predstavljanja knjiga, na sudjelovanje na znanstvenim skupovima, objavljivanje u Matičinu časopisu, jasan je dokaz prepoznatljive kvalitete i visoke vrijednosti kulturnoga i znanstveno-organizacijskoga djelovanja Darka Dekovića. To potvrđuje i impozantan broj publikacija i njihove brojne prezentacije u javnosti. O sadašnjoj ulozi Matice i sličnih udruga, mr. sc. Deković u više je navrata kazao kako se u trenucima kada hrvatstvo više nije ugroženo i kada nacionalni pokret više nema onaj svoj prvobitni smisao od njih očekuje da budu zajednice koje će bogatstvo i smisao pronalaziti u prepletanju nacionalnih i na ostale načine raznorodnih elemenata, što će omogućiti bolje međusobno razumijevanje i kvalitetniji suživot. Na nama, napose mladima, jest poslušati dobronamjieran savjet iskusnijega kolege i nastaviti s istom odgovornošću i naporom.

⁵⁶ *Zapisnik s 14. sjednice Odbora, održane 25. rujna 2006., s početkom u 20,00 sati.*

⁵⁷ Isto.

⁵⁸ *Zapisnik s 23. sjednice Odbora, održane 29. lipnja 2007., s početkom u 20,00 sati.*

⁵⁹ Primjerice, *Zapisnik s 11. sjednice Odbora, održane 27. lipnja 2006.; Zapisnik s 24. sjednice Odbora, održane 24. srpnja 2007.*

⁶⁰ *Zapisnik s 11. sjednice Odbora, održane 27. lipnja 2006.*

Maja Polić

The Cultural, Scientific and Organisational Activity of M.Sc. Darko Deković

Summary

M.Sc. Darko Deković, assistant at the Croatian Academy's Institute for Historical and Social Sciences in Rijeka – Local Unit in Pula, who died in 2008, was one of the well-known and prominent personalities in the cultural and science-related circles of the City of Rijeka and its wider surroundings. The paper points out his activity at Matica hrvatska – Rijeka Branch, where he – for many years – held the post of chairman and editor of its journal Dometi (State of the Art) and several special book editions. Darko Deković organised many scientific meetings, lectures and forums for discussing current topics; he was furthermore engaged in organising charities and exhibitions. Among other engagements, he chaired the Cultural and Technical Committee of the City of Kastav, where he left a memorable trace as well.

Keywords: *Darko Deković; Matica hrvatska – Rijeka Branch; Dometi (State of the Art); Cultural and Technical Committee of the City of Kastav; editor; organiser*

Maja Polić

L'attività culturale e scientifico-organizzativa del mr. sc. Darko Deković

Riassunto

Il mr. sc. Darko Deković, morto nel 2008, assistente presso l'Istituto delle scienze storiche ed umanistiche HAZU a Fiume con la filiale a Pola, è uno dei riconosciuti e noti individui della vita culturale e scientifico-specializzata della città di Fiume e del più vasto territorio fiumano. In questo articolo sottolineiamo la sua ricca attività nella sezione fiumana della Matica hrvatska, di cui era per molti anni presidente e redattore della sua rivista Dometi, e di altre pubblicazioni. Il mr. sc. Deković ha organizzato numerose conferenze scientifiche, molte lezioni e tribune che trattavano la problematica corrente. Inoltre ha organizzato anche diverse azioni umanitarie e mostre. Tra l'altro, si sottolinea la sua presidenza della Sezione culturale e tecnica della città di Castua dove ha anche lasciato una traccia significativa.

Parole chiave: *Darko Deković; Matica hrvatska – sezione Fiume; Dometi; la Sezione culturale e tecnica della città di Castua; il redattore; l'organizzatore*

Maja Polić

Mr. sc. Darko Deković kulturális és tudományos-szervezői tevékenysége

Összefoglalás

A 2008-ban elhunyt mr. sc. Darko Deković a rijekai HAZU történelmi és társadalomtudományi Intézet és a hozzá tartozó pulai területi egység asszisztense, egyike Rijeka város, illetve annak szélesebb területe kulturális és szak-tudományos életének jelentős és elismert személyeinek. E cikket a Matica hrvatska rijekai ágazatában végzett áldásos tevékenységének szenteljük, melynek több éven keresztül elnöke, valamint a Dometi folyóirat, illetve egyéb irodalmi kiadványok szerkesztője volt. Mr. sc. Deković számos tudományos összejövetelt, előadást és vitafórumot vezetett, melyeken időszerű problémákat vitattak meg, emellett pedig számos jótékonyági akciót és kiállítást is szervezett. Kastav város kulturális és technikai bizottságában való elnökösködését emelnénk ki még, ahol szintén mély nyomot hagyott.

Kulcsszavak: *Darko Deković, Matica hrvatska rijekai ágazata, Dometi, Kastav város kulturális és technikai bizottsága, szerkesztő, szervező*